

Strategie rozvoje kultury, kulturního dědictví a kulturních a kreativních odvětví Libereckého kraje do roku 2030

Strategie rozvoje kultury, kulturního dědictví a kulturních a kreativních odvětví Libereckého kraje do roku 2030 návrhová část

srpen 2023

Objednatel:

Liberecký kraj

U Jezu 642/2a

461 80 Liberec 2

Zpracovatel:

ONplan lab, s.r.o.

Karmelitská 18/379

118 01 Praha 1 – Malá Strana

OBSAH

NÁVRHOVÁ ČÁST	2
1 ÚVOD	4
1.1 PROČ LIBERECKÝ KRAJ POTŘEBUJE STRATEGII ROZVOJE KULTURY, KULTURNÍHO DĚDICTVÍ A KULTURNÍCH A KREATIVNÍCH ODVĚTVÍ? NA JAKÉ TRENDY STRATEGIE REAGUJE?	4
1.2 JAKÝ JE VÝZNAM POJMU KULTURNÍ A KREATIVNÍ ODVĚTVÍ?.....	5
1.3 JAKÝ JE ŠIRŠÍ SOCIOEKONOMICKÝ KONTEXT REGIONU?.....	6
1.4 JAK A KDY STRATEGIE VZNIKLA?.....	6
1.5 JAK NA SEBE JEDNOTLIVÉ ČÁSTI STRATEGIE NAVAZUJÍ?	7
2 RÁMEC STRATEGIE ROZVOJE KULTURY, KULTURNÍHO DĚDICTVÍ A KULTURNÍCH A KREATIVNÍCH ODVĚTVÍ LIBERECKÉHO KRAJE DO ROKU 2030	8
3 POPIS OBLASTÍ ROZVOJE	9
3.1 OBLAST ROZVOJE A KULTURNÍ DĚDICTVÍ	10
3.2 OBLAST ROZVOJE B KULTURNÍ A KREATIVNÍ ODVĚTVÍ	15
3.3 OBLAST ROZVOJE C KULTURA.....	20
4 PRAVIDLA IMPLEMENTACE STRATEGIE ROZVOJE KULTURY, KULTURNÍHO DĚDICTVÍ A KULTURNÍCH A KREATIVNÍCH ODVĚTVÍ LIBERECKÉHO KRAJE DO ROKU 2030	27
1.1 ÚVOD	27
1.2 AKTÉŘI IMPLEMENTACE STRATEGIE	27
1.3 PROCES IMPLEMENTACE STRATEGIE	28
1.4 VYHODNOCENÍ NAPLŇOVÁNÍ STRATEGIE	29
1.5 ZMĚNY STRATEGIE.....	30
5 PŘÍLOHY	31
PŘÍLOHA Č. 1 METODIKA PŘÍPRAVY STRATEGIE ROZVOJE KULTURY, KULTURNÍHO DĚDICTVÍ A KULTURNÍCH A KREATIVNÍCH ODVĚTVÍ LIBERECKÉHO KRAJE DO ROKU 2030	31
PŘÍLOHA Č. 2 ÚČASTNÍCI PŘÍPRAVY STRATEGIE ROZVOJE KULTURY, KULTURNÍHO DĚDICTVÍ A KULTURNÍCH A KREATIVNÍCH ODVĚTVÍ LIBERECKÉHO KRAJE DO ROKU 2030	33
PŘÍLOHA Č. 4 VAZBA NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY KRAJSKÉ A NÁRODNÍ ÚROVNĚ	40
PŘÍLOHA Č. 4 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK VE STRATEGII	44

1 Úvod

1.1 Proč Liberecký kraj potřebuje Strategii rozvoje kultury, kulturního dědictví a kulturních a kreativních odvětví? Na jaké trendy Strategie reaguje?

Proces přípravy Strategie i její výsledek jde naproti trendům, které je vhodné vést v patrnosti, a v návaznosti na ně nové poptávce a vytvořeným příležitostem na straně České republiky i Evropské unie.

Aktuální trendy, které ovlivňují kulturní prostředí a chování aktérů i publika, jsou spojeny se sociálními i ekonomickými dopady pandemie covid-19, jako jsou sociální izolace i nárůst populismu, se zelenou transformací, s globálním využíváním digitálních technologií i dopady geopolitické krize na východě Evropy, která sjednocuje i polarizuje místní společenství v evropských regionech. O to intenzivněji vnímáme důležitost občanského i institucionálního kulturního podhoubí, které významně spoluutváří stabilitu místních společenství. Zároveň si klademe otázku, jak máme instituce i podpůrné nástroje proměňovat, aby byly stále otevřené novým podnětům a atraktivní pro širokou škálu stávajících obyvatel a lákaly nově příchozí.

Na státní úrovni byly v posledních několika letech přijaty dokumenty, které počítají s účastí krajů v rozvoji kulturních a kreativních odvětví v kontextu místní ekonomiky i dostupnosti kultury na místní úrovni. Jde zejména o *Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví 2021–2025 (MK)*, *Státní kulturní politiku 2021–2025+ (MK)*, *Politiku architektury a stavební kultury České republiky Aktualizace 2022 (MMR)*, *Strategii vzdělávací politiky do roku 2030+ (MŠMT)*. Úkoly realizují také národní agentury, které působí v regionech jako např. CzechInvest.

Řada úkolů obsažených v dokumentech, které počítají se zapojením regionů, je financována z Národního plánu obnovy. Jde zejména o zlepšení znalosti o kulturních a kreativních odvětvích na území krajů, rozvoj infrastruktury pro kreativní ekonomiku v regionech v podobě kreativních center a motivace posílení spolupráce kreativců s podniky pomocí kreativních voucherů. A dále programy na podporu spoluprací v oblasti kultury a vzdělávání a podobně.

Na základě reflexe dopadů pandemie covid-19 na ekonomiku byla na evropské úrovni posílena finanční i nefinanční podpora kulturních a kreativních odvětví. Byl navýšen program Kreativní Evropa, finanční nástroje, ze kterých jsou financovány projekty regionálního rozvoje, nově podporují projekty, které vycházejí z rámce Nového evropského Bauhausu, zejména esteticky kvalitní a udržitelné prostředí měst se zapojením občanské společnosti. V rámci evropské inovační politiky bude European Institut of Innovation & Technologies pro kulturu a kreativitu (EIT Culture & Creativity) v následujícím období rozdělovat více než 80 mil. EUR na projekty v sektoru kulturních a kreativních odvětví v kontextu digitální a zelené transformace. Další programy umožňují zapojení umělců do reflexe geopolitické situace v Evropě.

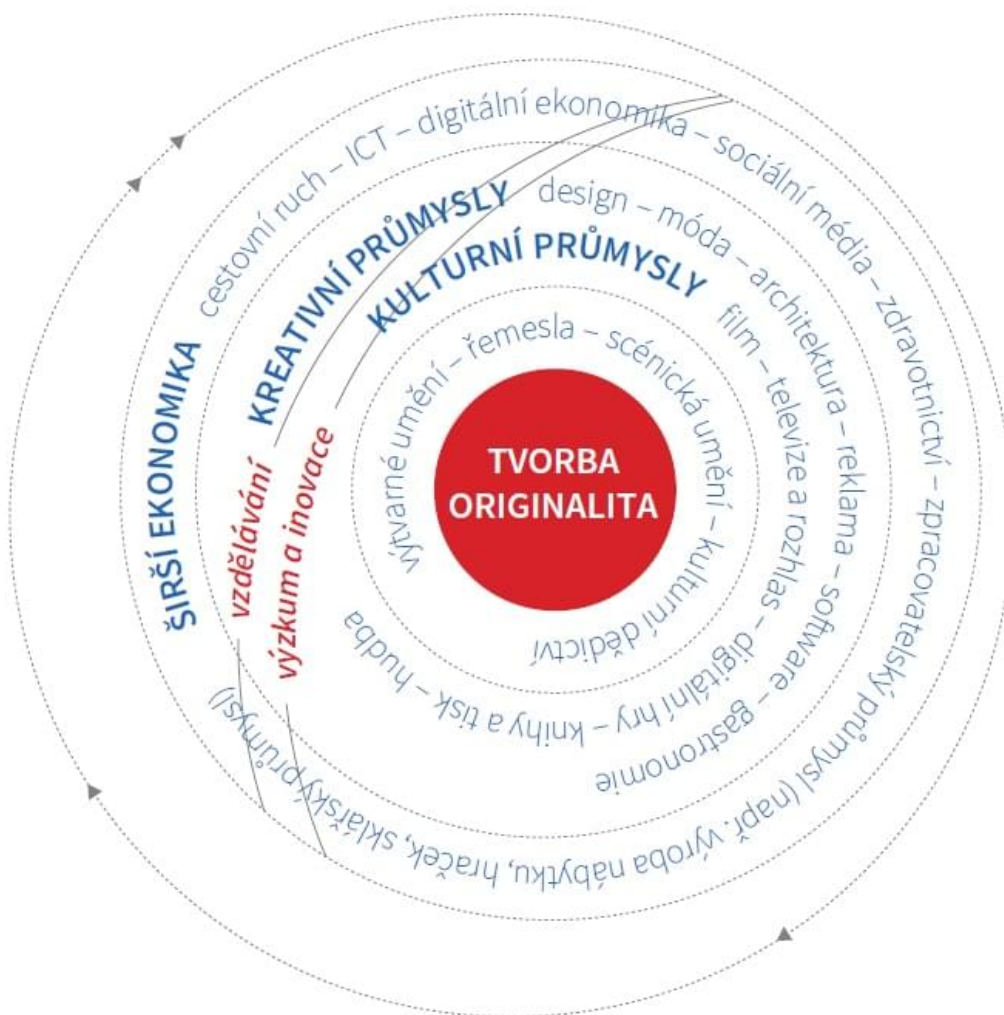
Příležitosti pro obyvatele v každém koutě České republiky i Evropy jsou jiné, do určité míry závisejí také na tom, jak obratně veřejná správa ve spolupráci s dalšími partnery dokáže využívat příležitosti a zlepšit podmínky k uplatnění talentu obyvatel i potenciálu občanského a firemního sektoru na svém území.

Strategie je nástrojem k takovému koordinovanému uchopení příležitostí. Je dohodou aktérů v území, kterou je možné využít k překonání dílčích zájmů a ke spolupráci na přibližování se stanoveným cílům.

1.2 Jaký je význam pojmu kulturní a kreativní odvětví?

Strategie podpory kulturních a kreativních odvětví (KKO) České republiky definuje KKO následovně: „Podstatnou součástí moderní kreativní ekonomiky jsou kulturní a kreativní odvětví. Ta definujeme jako ekonomické činnosti probíhající v rámci širšího kulturního a kreativního sektoru. Oproti jiným oblastem kultury nejsou KKO závislé na veřejných zdrojích, tj. jsou více než z 50 % finančně soběstačné. Mezi KKO řadíme zejména následující oblasti s potenciálem generovat zisk: audiovizuální, hudba, knihy a tisk, reklama, architektura, design a móda, tradiční a umělecká řemesla a dále některé oblasti scénického umění, výtvarného umění a kulturního dědictví. Tento prostý výčet však nemůže zachytit pestrost KKO.“

Obrázek 1 Kulturní a kreativní odvětví, schéma

Zdroj: webové stránky Kreativní Česko

1.3 Jaký je širší socioekonomický kontext regionu?

V Libereckém kraji je možné na základě studia sociodemografických a ekonomických ukazatelů identifikovat významné trendy a územní rozdíly, které v budoucnu ovlivní směřování kraje i místní kulturní potřeby.

Mezi jednotlivými částmi Libereckého kraje lze sledovat značné socioekonomické disparity, které jsou patrné především mezi hlavními ekonomickými centry s jejich zázemím a periferními oblastmi, do kterých spadají jak vnitřní periferie v okolí Semil a Českého Dubu, tak například území Frýdlantského výběžku a okolí hranice s Ústeckým krajem.

Věková struktura obyvatelstva je v poslední době jedním z nejvýrazněji se měnících demografických ukazatelů, přičemž populace v Libereckém kraji stárne rychleji, než je celorepublikový průměr. Analýza ukazuje, že nejpomalejší tempo stárnutí je ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností (SO ORP) Turnov, Semily a Liberec, zatímco nejrychlejší tempo stárnutí bylo zaznamenáno v SO ORP Tanvald a Nový Bor.

Cestovní ruch je významnou složkou ekonomického profilu Libereckého kraje, ale i přes vysoký obecný potenciál je v rámci kraje rozložen rovnoměrně. V některých atraktivních oblastech kraje je stále deficit hromadných ubytovacích zařízení a výrazný potenciál pro další rozvoj turistické infrastruktury. Jednotlivá města v kraji by z pohledu potenciálních návštěvníků mohla zásadně zatraktivnit další rozvoj kulturních aktivit a kulturní infrastruktury.

1.4 Jak a kdy Strategie vznikla?

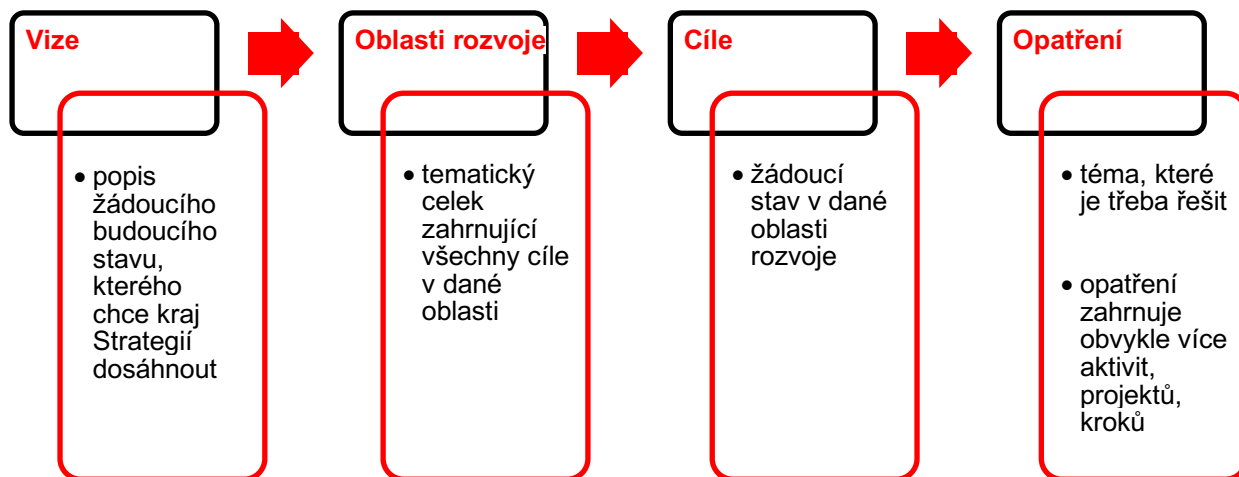
Strategie vznikla ve spolupráci s pestrými aktéry v oblasti kultury, kulturního dědictví, kulturních a kreativních odvětví z různých částí regionu. Akteři měli možnost účastnit se práce v pracovní skupině, která byla jmenována náměstkyní hejtmána Libereckého kraje pro kulturu a cestovní ruch. Skupina spolupracovala na formulaci závěrů analýzy a formulaci podnětů pro vizi a cíle Strategie. Angažovaná veřejnost a zástupci samospráv v regionu uplatnili své nápady při konzultacích v regionu, které proběhly ve třech spádových oblastech regionu – v Liberci, České Lípě a Turnově.

Zástupci škol a sociálních služeb v kraji mohli vyjádřit svůj názor na dostupnost kultury pro děti a znevýhodněné skupiny v rámci dotazníkových šetření. Do zpětné vazby se ohledně kulturního prostředí zapojili také žáci středních škol v Libereckém kraji. Analytická a návrhová část vznikala během konzultací s experty krajského úřadu na oblast kultury a kulturního dědictví, cestovního ruchu, sociálních služeb, školství, veřejných financí, územního a strategického rozvoje, komunikace a marketingu.

Mapování a analýza kulturního prostředí proběhlo od září 2022 do března 2023. Mezi dubnem 2022 a zářím 2023 byl připraven návrh Strategie a akční plán.

1.5 Jak na sebe jednotlivé části Strategie navazují?

Strategie kultury definuje vizi rozvoje Libereckého kraje na základě analýzy současného stavu v oblasti kultury, kulturního dědictví a kulturních a kreativních průmyslů a také potenciálů a problémů, jejich příčin a ve vztahu k identifikovaným příležitostem a výzvám. Strategické cíle tuto vizi rozvoje dále zpřesňují a jsou členěny do oblastí rozvoje. Opatření jsou formulována tak, aby vedla k naplnění těchto cílů. Jsou dále rozpracována v akčním plánu do jednotlivých aktivit, projektů a realizačních kroků.

2 Rámec Strategie rozvoje kultury, kulturního dědictví a kulturních a kreativních odvětví Libereckého kraje do roku 2030

Strategická vize je stručným vyjádřením žádoucího budoucího stavu. Vize je dále rozpracována do oblastí rozvoje, ke kterým se vztahují cíle a opatření. Oblasti rozvoje jsou rozděleny dle jednotlivých vrstev kulturních a kreativních odvětví. První oblast se věnuje části, kde převažují komerční činnosti, další dvě oblasti zahrnují zejména témata a činnosti, které se často řadí do tzv. kulturního jádra.

Vize

Silné podhoubí kulturních a kreativních odvětví v regionu je úspěšně využíváno jako zdroj místní ekonomiky. Kultura a kulturní dědictví jsou vědomou a samozřejmou součástí rozvoje míst.

Oblasti rozvoje – stručný přehled

OBLAST A/ KULTURNÍ DĚDICTVÍ

Liberecký kraj je jednoznačně rozpoznáván díky silné značce kulturního dědictví, která pramení z unikátní tradice inovativně propojované se současnými trendy kreativní ekonomiky. Lidé v regionu, 'místní i náplava', mají silnější a tvůrčí vztah k architektonickému kulturnímu dědictví a vědí, jak jej citlivě proměňovat a ožивovat.

CÍL A1 Region má silnou značku v oblasti kulturního dědictví, která propojuje tradici a současnost v evropském kontextu.

CÍL A2 V kraji máme dostupnou a atraktivní metodickou a motivační podporu pro vlastníky kulturního dědictví.

CÍL A3 Rozvíjíme atraktivní propojení architektonického a průmyslového dědictví v kontextu rozvoje míst a kreativní ekonomiky.

OBLAST B/ KULTURNÍ A KREATIVNÍ ODVĚTVÍ

Kulturní a kreativní odvětví jsou viditelnou součástí místní tradice, ekonomiky a společnosti, lidé v Libereckém kraji jsou pyšní na tradici i současnost. Nejen velké firmy, ale i drobnější aktéři KKO jsou dobře národně i mezinárodně propojeni a vědí, kde hledat informace a podporu pro rozvoj svého podnikání.

CÍL B1 Firmy působící v kulturních a kreativních odvětvích mají silnější pozici na trhu.

CÍL B2 V regionu máme k dispozici nástroje pro rozvoj podnikání v kulturních a kreativních odvětvích a jejich propojování s dalšími odvětvími.

CÍL B3 Veřejnost chápe význam kulturních a kreativních odvětví pro ekonomický a společenský rozvoj kraje.

CÍL B4 Liberecký kraj je v oblasti kulturních a kreativních odvětví lépe integrován do německých a polských pracovních trhů a sítí a funguje jako centrum Euroregionu.

OBLAST C/ KULTURA

Lidé v celém regionu mohou čerpat inspiraci, potěšení i vzdělání díky bohaté kulturní nabídce, na jejímž utváření se aktivně podílejí. Kulturní místa i kulturní události přinášejí radost ze setkávání a mezilidských vztahů. Přinášejí pocit, že jsme součástí širšího evropského prostoru se svojí historií i budoucností. O kultuře se mluví se stejnou váhou jako o jiných oborech.

CÍL C1 Dobře rozumíme významu kultury pro rozvoj regionu.

CÍL C2 Při návštěvě kulturního programu i míst máme pocit, že se dotýkáme současnosti.

CÍL C3 Vytváříme prostor a příležitosti pro mladé lidi i pro ty, pro které návštěva kultury není samozřejmostí.

CÍL C4 Žijeme v mezinárodním kulturním prostoru.

---

3 Popis oblastí rozvoje

Kapitola obsahuje podrobnější popis analytických východisek jednotlivých oblastí a podrobnější popis cílů a jejich rozpracování do konkrétních opatření, které povedou k naplnění cílů.

Opatření jsou dále konkretizována v rámci akčního plánu na dva roky. Akční plán definuje aktivity, projekty, realizační kroky, které směřují k naplnění opatření, a říká, *kdo a za jakých podmínek* bude aktivity realizovat. Zpracování a naplňování akčního plánu stejně jako aktualizaci strategie upravují implementační pravidla, která jsou nedílnou součástí Strategie.

3.1 Oblast rozvoje A KULTURNÍ DĚDICTVÍ

ANALYTICKÁ VÝCHODISKA

Stručný popis analytických východisek představuje současný stav a uvádí závěry k vybraným tématům, která vzešla z analýzy a z diskuse jako podstatná pro další rozvoj a zrcadlí se v cílech strategie v oblasti rozvoje A KULTURNÍ DĚDICTVÍ.

Liberecký kraj se pyšní bohatým kulturním dědictvím spojeným s tradičními řemesly a průmyslovými odvětvími, která vyrostla díky přírodním zdrojům v regionu. Sklářství, šperkařství, kamenářství a textilní průmysl jsou významnou součástí regionální identity. Kraj v minulosti proslul dovednostmi ve zpracování látek potiskováním a barvením.

V kraji se nacházejí významné paměťové instituce, které uchovávají unikátní a mezinárodně uznávané sbírky spojené s místním uměleckoprůmyslovým a řemeslným dědictvím. Jde především o státní Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou a krajské Severočeské muzeum v Liberci i Muzeum Českého ráje v Turnově. Kromě těchto institucí existuje v regionu síť paměťových kulturních institucí zřizovaných zejména obcemi, které se podílejí na prezentaci veřejnosti regionální historie, uměleckého průmyslu i přírodního dědictví.

Paměťové instituce často nemají dostatečné kapacity pro projektový management, rozvoj a marketing, ty je třeba do budoucna posílit.

Liberecký kraj má také bohatou tradici v donátorství průmyslníků, kteří podporovali kulturu a kulturní dědictví. Jedná se například o rodinu textilních průmyslníků Liebiegů nebo sklářský rod Riedelů. Moderní podniky z oblasti kreativních průmyslů v kraji proto mohou být vnímány jako dědicové tradičních průmyslových odvětví a mohou přispět k zachování tradičních řemesel, dovedností a vědomostí. Zachování paměti řemesla se také věnují paměťové instituce i uměleckoprůmyslové školy.

Školy narážejí na limity zájmu nových studentů, je třeba promýšlet jiné způsoby, jak uchovávat řemeslnou tradici a předávat ji dalším generacím.

Strategickým nástrojem rozvoje značky regionu v oblasti kulturního dědictví a kreativních průmyslů je Libereckým krajem koordinovaná platforma „Křišťálové údolí“. Název odkazuje primárně ke sklářství, zahrnuje ovšem širší paletu aktivit spojenou s tradičními uměleckoprůmyslovými řemesly a přírodními zdroji. Existuje také koordinovaný datový sklad, který poskytuje informace o turistických cílech a akcích v regionu.

Liberecký kraj je bohatý na různorodé památkové objekty, které představují technické a montánní dědictví regionu (např. ozubnicová trať Tanvald – Harrachov). V kraji je také zastoupeno moderní architektonické dědictví 20. století, které má potenciál posílit kulturní turismus a utvářet značku regionu. Symbolicky jej zastupuje vysílač, hotel a rozhledna Ještěd, kterou obyvatelé České republiky zvolili za stavbu 20. století a který aspiruje na značku UNESCO nebo kulturní památku Protržená přehrada na Bílé Desné. Národní kulturní památky jsou v regionu relativně rovnoměrně rozloženy. Vyšší koncentrace památek je na jihovýchodě regionu, kde se nachází silněji urbanizované území.

Překrásná krajina hor v Libereckém kraji a dalších lokalit slouží jako inspirace pro místní kulturu a umělce. Jmenovat je třeba zejména Český ráj, který nese značku Geoparku UNESCO. Sakrální památky, lidová architektura a panská sídla s parky tvoří komponovanou kulturní krajinu kraje. Horská krajina inspiruje silnou tradici turistiky, horské turistiky, horolezectví a běžkování, se kterou jsou spojeny aktivity propojující sport i kulturu. Vedle drobných spolkových akcí k regionu neodmyslitelně patří i velké mezinárodní události s dlouholetou tradicí, jako je Jizerská 50.

Kulturní dědictví je v rozvoji cestovního ruchu a značky kraje méně akcentováno než příroda a sport. Mnohá území s bohatým kulturním dědictvím jsou nedostatečně dostupná kvůli špatné dopravní infrastruktuře. Tím je omezován přístup návštěvníků a potenciálních turistů k těmto lokalitám.

Kulturní dědictví regionu úzce souvisí s historií národnostního soužití a dramatickou historií regionu pro druhé světové válce, kdy z obcí v regionu v území Sudet, které obývalo německé obyvatelstvo, odešlo devadesát i více procent obyvatel, tato hranice je dodnes patrná. Prázdná sídla našla nové obyvatele, v Lužických horách, Jizerských horách a Krkonoších se i díky blízkosti hlavního města Prahy stalo fenoménem chalupaření. Poválečná historie byla reflektována po roce 1989 řadou veřejných, akademických i občanských iniciativ skrz drobné projekty v oblasti kulturního dědictví, vizuálního i živého umění a folklóru i robustními infrastrukturními projekty, jako je Stavba smíření Krajské vědecké knihovny. Cílem bylo navázat dialog i nové vztahy v česko-německo-polském Trojzemí.

V kraji je však stále patrná historická diskontinuita. Mnohde jsou nižší sociální a kulturní status obyvatelstva na periferii a nestabilní vlastnické vztahy přetrvávající příčinou slabšího vztahu k místu a snižují motivaci k obnově a ochraně památek. V česko-německých vztazích je třeba hledat nová témata spolupráce, kterými může být právě oblast kulturních a kreativních průmyslů, minulost i současnost.

Slabší vztah ke kulturnímu dědictví u mladší generace zapřičiňuje také nedostatečný důraz na toto téma při vzdělávání ve škole.

V Libereckém kraji funguje standardní institucionální infrastruktura ochrany a rozvoje kulturního dědictví. Zahrnuje metodickou i prezentační složku cenných objektů Národního památkového ústavu a pracovníky památkové péče na krajské i obecní úrovni. Partnerem metodické podpory uchování kulturního dědictví jsou také muzejní instituce, které mimo jiné spravují objekty s památkovou ochranou.

Zlepšit je třeba v diskusi identifikovanou ne vždy dostatečnou spolupráci jednotlivých složek památkové péče mezi sebou i s relevantními pracovišti Technické univerzity Liberec. Dále zvyšovat atraktivitu a systematičnost metodické podpory a motivace vlastníků k péči o kulturní dědictví v regionu.

V oblasti kulturního dědictví je nedostatek lidských kapacit. Chybí odborníci, kteří by se zabývali získáváním finančních prostředků a rozvojem samotného dědictví. Nedostatek personálu na úřadech a institucích vede k nedostatku podpory a poradenství pro žadatele o dotace i pro používání starých technologických postupů.

Liberecký kraj disponuje dotačními fondy, které se rekrutují z vlastních i národních zdrojů, ze kterých mohou čerpat vlastníci památek na rekonstrukci objektů se statusem památky. Objem dotací je v meziregionálním srovnání spíše větší. Ačkoli byla v dotazníkovém šetření výše dotací hodnocena jako nedostatečná, v některých letech se daří poptávku vlastníků památek, kteří připravují rekonstrukce, z vysoké míry uspokojit. Důležitým donorem je také Euroregion Nisa, který mimo jiné podporuje projekty přeshraniční spolupráce v oblasti kulturního dědictví.

Komplikovanější je identifikace, motivace i nalezení prostředků k péči o kulturní dědictví bez památkové ochrany.

Související hlavní potenciály a problémy

POTENCIÁLY	PROBLÉMY
PO KD 1 Unikátní kulturní dědictví v oblasti řemesel napojené na paměťové instituce s unikátní strukturou sbírek, školy i živou tradici	PR KD 1 Nevyhovující stav rozvoje kulturního dědictví bez statusu památky
PO KD 2 Průmyslové kulturní dědictví a moderní architektura	PR KD 2 Podfinancování správy a rozvoje kulturního dědictví
PO KD 3 Atraktivní krajina ve spojení s kulturním dědictvím	PR KD 3 Chybějící odborné kapacity pro rozvoj kulturního dědictví
PO KD 4 Zlepšující se stav a využití kulturních památek	PR KD 4 Nedostatečné využívání kulturního dědictví pro budování značky a identity kraje (vyjma tradice sklářství)
PO KD 5 Kraj je silným partnerem v oblasti podpory kultury a památkové péče	
PO KD 6 Obce podporují kulturní dědictví v kraji	

VIZE OBLASTI A

Liberecký kraj je jednoznačně rozpoznáván díky silné značce kulturního dědictví, která pramení z unikátní tradice inovativně propojované se současnými trendy kreativní ekonomiky. Lidé v regionu, 'místní i náplava', mají silnější a tvůrčí vztah k architektonickému kulturnímu dědictví a vědí, jak jej citlivě proměňovat a ožивovat.

POPIS CÍLŮ A OPATŘENÍ

CÍL A1 Region má silnou značku v oblasti kulturního dědictví, která propojuje tradici a současnost v evropském kontextu

Cíl je orientován na posilování nadregionálního a mezinárodního potenciálu kulturního dědictví a posílení jeho role ve vnímání značky regionu. Navrhuje průzkum atraktivity potenciálu dosud komunikačně nedostatečně uchopených témat silně spojených s regionem, jako je např. textil nebo architektura.

CÍL A2 V kraji máme dostupnou a atraktivní metodickou a motivační podporu pro vlastníky kulturního dědictví

Smyslem cíle je budování synergií mezi aktéry, kteří v oblasti kulturního dědictví a péče o něj vytvářejí podmínky tak, aby společně poskytovali lepší oporu těm, kteří se o kulturní dědictví starají. Pamatuje také na propagaci již dostupných dat směrem k veřejnosti.

CÍL A3 Rozvíjíme atraktivní propojení architektonického a průmyslového dědictví v kontextu rozvoje míst a kreativní ekonomiky

Cíl akcentuje souvislosti mezi průmyslovým kulturním dědictvím, které v Libereckém regionu stále viditelně utváří paměť míst, a územími, ve kterých se nachází a které jsou zároveň transformačními zónami obcí. Navazuje na trend, který staví architekturu do centra zelené transformace, a udržitelného rozvoje a silnou tradici v regionu, která umožňuje rozvíjet odbornou podporu pro soukromé vlastníky i obce.

OBLAST A: KULTURNÍ DĚDICTVÍ / OPATŘENÍ

Cíle	Č. Op.	Opatření
CÍL A1 Region má silnou značku v oblasti kulturního dědictví, která propojuje tradici a současnost v evropském kontextu	A1.1	Budovat silný a mezinárodně konkurenceschopný program v krajských muzejních institucích.
	A1.2	Podporovat rozvoj kapacit na projektové řízení, marketing a fundraising nejen krajem zřizovaných paměťových institucí.
	A1.3	Rozvíjet značku Křišťálové údolí v širším kontextu podpory KKO v regionu.
	A1.4	Připravit koncept a prověřit atraktivitu prezentace historie a současnosti textilního průmyslu v regionu.
	A1.5	Připravit koncept a prověřit atraktivitu prezentace moderní architektury do roku 1945 i ve druhé polovině 20. století.
	A1.6	Promyslet možnosti rozvoje workshopů pro profesionály KKO na středních uměleckoprůmyslových školách.
	A1.7	Rozvinout nová témata spolupráce s Německem a Polskem se zapojením kulturních a kreativních odvětví.
CÍL A2 V kraji máme dostupnou a atraktivní metodickou a motivační podporu pro vlastníky kulturního dědictví	A2.1	Rozvíjet síť a platformy pro setkávání aktérů na poli péče a obnovy hmotného i nehmotného kulturního dědictví.
	A2.2	Popularizovat požadavky na „správnou obnovu“ kulturní památky nebo historicky cenného objektu.
	A2.3	Prohloubit spolupráci mezi univerzitním sektorem, paměťovými institucemi a krajem v oblasti mapování i péče o kulturní dědictví kraje.
	A2.4	Zkvalitňovat datovou základnu o kulturním dědictví v regionu a podporovat její atraktivní zpřístupnění veřejnosti.
	A2.5	Promyslet koncept podpory zachování a rozvoje historicky cenných staveb, které neaspírají na památkovou ochranu.
	A2.6	Zvážit možnosti rozšíření metodické a projektové podpory vlastníků památkových objektů.
CÍL A3 Rozvíjíme atraktivní propojení architektonického a	A3.1	Rozvinout spolupráci Libereckého kraje a Regionálního kontaktního centra TUL, které působí v oblasti podpory rozvoje kvalitní architektury a stavební kultury regionu.
	A3.2	Téma průmyslového dědictví propojovat s progresivními průmyslovými a kreativními podniky a odvětvími v Trojzemí.

průmyslového dědictví v kontextu rozvoje míst a kreativní ekonomiky	A3.3	Vytvořit síť center tradičních řemesel v rámci stávající infrastruktury krajských paměťových institucí a propojovat je s trendy udržitelnosti ve výstavbě ve spolupráci s partnery.
	A3.4	Vyvolat diskusi k řešení tématu opuštěného církevního dědictví.
	A3.5	Systematicky budovat lokální identitu a vztah obyvatel k místu skrz péči o drobné kulturní dědictví v obcích i krajině.

3.2 Oblast rozvoje B KULTURNÍ A KREATIVNÍ ODVĚTVÍ

ANALYTICKÁ VÝCHODISKA

Stručný popis analytických východisek představuje současný stav a uvádí závěry k vybraným tématům, která vzešla z analýzy a z diskuse jako podstatná pro další rozvoj a zrcadlí se v cílech strategie v oblasti rozvoje A KULTURNÍ A KREATIVNÍ ODVĚTVÍ.

Kreativní odvětví v Libereckém kraji navazují na unikátní kulturní dědictví, které je úzce propojeno s přírodními zdroji regionu. Sklářský průmysl a kamenářství jsou živými a prosperujícími odvětvími. Silná tradice uměleckého řemesla a designu je hluboce zakotvena ve školách, paměťových institucích i mezi řemeslníky, umělci a firmami. Tím se vytváří jedinečné propojení mezi tradicí a inovacemi. Původní silná odvětví kraje, jako je například textilní průmysl, našla svoji novou tvář díky inovacím, například v oblasti nanotechnologií.

Sklářský klastr je marketingově již čtvrtým rokem spojen se značkou Křišťálové údolí, která má za cíl posílit povědomí o regionu jako přetrvávajícím centru sklářské výroby a dalších řemesel. Vzniká ve spolupráci s aktéry z veřejného, firemního i akademického sektoru.

Pro větší úspěšnost místní kreativní ekonomiky je třeba dále posilovat spolupráci, rozvíjet a ukazovat její prospěšnost vedle konkurenčního přístupu.

Významným fenoménem propojení tradice a současnosti v oblasti výroby je produkce vánočních ozdob foukaných ze skleněných perel, kterou provádí firma Rautis. Výrobní proces i samotné produkty se pyšní značkou UNESCO.

V Libereckém kraji se nachází řada středních uměleckoprůmyslových škol, které nabízejí vzdělání v kreativních oborech, včetně unikátních oborů spojených s tradicí sklářství. Uměleckoprůmyslová škola v Kamenickém Šenově, nejstarší sklářská škola na světě založená již v 19. století, je členem sítě škol UNESCO. Vzdělávání v regionu funguje i ve spolupráci se soukromými firmami, které si samy vychovávají dorost. Zároveň se stále uchovávají rodinné tradice v oblasti výroby a zpracování skleněných produktů, šperkařství a dalších kreativních řemesel. Prostřednictvím aktivit neformálního vzdělávání, jako je Young Glass Symposium v Kamenickém Šenově, jsou do vztahu s řemeslnou tradicí vtahovány děti od nejútlejšího věku. Školy jsou také zapojeny do Mezinárodního šperkařského sympozia, které organizuje Muzeum Českého ráje v Turnově.

I přesto, obyvatelé regionu často neví, že tradiční kreativní průmysl, který se restrukturalizoval po roce 1989, je v regionu stále živý. Jednou z příčin může být i zaměření firem především na zahraniční trhy a jejich nízká viditelnost v regionu v uplynulých dekádách. Hrozbou pro firmy působící v tradičních odvětvích je také klesající zájem studentů o technologicky náročná tradiční umělecká řemesla i nedostatek kvalifikovaných pracovníků.

Technická univerzita v Liberci poskytuje výuku v oborech textil, design, umění a architektura v propojení na znalost technologií. Ekonomická fakulta se mimo jiné zaměřuje na výzkum mikro- a malého a středního podnikání, které dominuje v kulturních a kreativních odvětvích.

Liberecký kraj má bohatou tradici v oblasti architektury. Fakulta umění a architektury Technické univerzity v Liberci hraje v tomto ohledu významnou roli. Stavby v kraji získávají národní ocenění a region má také významné architektonické ateliéry a značky, některé s dlouhou tradicí. Za všechny jmenujme architektonický ateliér Sial. Při fakultě existuje také Regionální kontaktní centrum, které rozvíjí kontakt studentů architektury s praxí a přispívá tak ke zvyšování kvality stavební kultury v kraji mimo jiné spoluprací s veřejnou správou. Přestože má kancelář omezené kapacity, má pozitivní dopad na rozvoj regionu.

V Liberci se nachází hlavní platforma prezentace animovaného filmu v České republice a ve střední Evropě festival Anifilm, který se také zaměřuje na oblast gamingu. Velký potenciál pro rozvoj kreativní ekonomiky v regionu představuje zamýšlené vytvoření celoročního zázemí pro festival a s ním spojené kreativní firmy v Liberci. V regionu se konají také další filmové festivaly,

jako je Sport Film spojený se silným sportovním fanouškovstvím obyvatel i místních firem a přeshraniční Nisa Film Festival, který rozvíjí kulturní mobilitu v Trojzemí.

Je ovšem třeba zlepšit nedostatečnou infrastrukturu, fungování standardních nástrojů využívaných i jinde, jako je regionální filmová kancelář, a podporovat pochopení významu zasedání firem nadregionálního významu, které o to mají zájem, v obcích, moderovat debatu s klíčovými aktéry a výměnu zkušeností.

V Regionální inovační strategii Libereckého kraje jsou rozvíjena vybraná odvětví spojená se sklářstvím a nanotechnologiemi. Tím je zajištěno, že region využívá svůj potenciál v těchto oblastech a posiluje svou konkurenceschopnost na trhu. Podnikatelský inkubátor Libereckého kraje Lipo.ink podporuje také firmy působící v oblasti kreativních odvětví.

V Libereckém kraji je také potenciál rozvoje místních dodavatelských řetězců, který je přínosem např. pro místní sklárny i další odvětví. Když sklárny potřebují strojní vybavení, v regionu jsou dostupné strojařské firmy, které jsou schopny jejich výrobu zajistit.

Agendu KKO v širším slova smyslu (vyjma sklářství) však Agentura regionálního rozvoje nemá přímo v zadání. Podobně jako v jiných regionech chybí dostatečné informace o kreativních podnicích a jejich roli v místní ekonomice a tím i argumenty pro podporu rozvoje. Výzvou je i nedostatek kvalifikovaných pracovníků v KKO a nízká digitální gramotnost aktérů. Tahounem kreativní ekonomiky jsou vždy velká města, od jejich postojů k tématu KKO se často odvíjí i rozvoj širšího teritoria. Liberecko-jablonecká aglomerace by v tomto směru měla vyvíjet vyšší iniciativu.

Funkční oblastní destinační agentury, včetně těch operujících v rámci Trojzemí (Lužické a Žitavské hory), aktivně zahrnují kulturní a kreativní odvětví do prezentace regionu. Klíčovou roli pro mapování tradičních řemesel v regionu hraje pracoviště péče o tradiční lidovou kulturu Muzea Českého ráje Turnov, které také nominuje řemeslníky na národní ocenění kvality. Podpora řemeslníků s kreativními produkty je důležitou součástí cestovního ruchu a regionálního rozvoje. Místní řemeslníci přispívají k rozmanitosti nabídky regionu a jsou podporováni v rámci regionálních rozvojových programů zejména v oblasti PR a marketingu. Krajská platforma "Liberecký kraj sobě" zahrnuje propagaci místních produktů od gastronomie až po umělecká řemesla. V kraji zároveň existuje řada databází, které prezentují řemeslníky. *Jednotlivé prezentační platformy by však mohly zlepšit spolupráci.*

Obce často nedoceňují přínos firem KKO pro značku obce a neuvědomují si, že kulturní a kreativní sektor zvyšuje image obcí nejen pro návštěvníky, ale i pro místní a může pomoci přitáhnout nové obyvatele nebo chalupáře.

I na periferiích kraje vznikají zajímavé kulturní počiny, které souvisejí s přítomností umělců, kreativců i studentů středních uměleckých škol. Umělci a kreativci spojení s výrobou spoluutvářejí kreativní podhoubí regionu, přispívají ke kulturní nabídce a jsou zároveň důležitou klientelou kulturních institucí a akcí.

Související hlavní potenciály a problémy

POTENCIÁLY	PROBLÉMY
PO KKO 1 Tradice kulturních a kreativních odvětví v oblasti řemesel spojovaná se značkou kraje a cestovním ruchem	PR KKO 1 Nedostatečná propagace a marketing jednotlivců i podniků KKO
PO KKO 2 Široká nabídka vzdělávání v oblasti KKO	PR KKO 2 Nízká spolupráce subjektů KKO mezi sebou
PO KKO 3 Dobré podmínky pro rozvoj architektury a filmu	PR KKO 3 Nedostatečné povědomí veřejnosti i politické reprezentace o potenciálu kulturních a kreativních odvětví pro místní ekonomiku
PO KKO 4 Firmy KKO v regionu mohou využít vybranou tvrdou i měkkou infrastrukturu	PR KKO 4 Nástroje rozvoje podnikání na úrovni kraje zatím nedostatečně akcentující podporu KKO (vyjma sklářské tradice)
PO KKO 5 Aktéři KKO jsou iniciátory místního kulturního dění i v menších městech	

VIZE OBLASTI B

Kulturní a kreativní odvětví jsou viditelnou součástí místní tradice, ekonomiky a společnosti, lidé v Libereckém kraji jsou pyšní na tradici i současnost. Nejen velké firmy, ale i drobnější aktéři KKO jsou dobře národně i mezinárodně propojení a vědí, kde hledat informace a podporu pro rozvoj svého podnikání.

POPIS CÍLŮ A OPATŘENÍ

CÍL B1 Firmy působící v kulturních a kreativních odvětvích mají silnější pozici na trhu

Cíl se zaměřuje na podporu kapacit firem, které působí v kulturních a kreativních odvětvích, a podporu rozvoje jejich zdrojů tak, aby měly možnost dosáhnout lepších výsledků než dosud. Navrhuje prověřit odvětví architektury a designu, která mají v regionu silnou tradici i potenciál dalšího rozvoje i v kontextu regionálních strategických dokumentů, které zahrnují rozvoj místní ekonomiky s vysokou přidanou hodnotou.

CÍL B2 V regionu máme k dispozici nástroje pro rozvoj podnikání v kulturních a kreativních odvětvích a jejich propojování s dalšími odvětvími

Smyslem cíle je vybudovat nástroje, které běžně v evropských regionech slouží k podpoře rozvoje kreativní ekonomiky a její spolupráce s dalšími oblastmi ekonomiky. Vytvoření nástrojů musí být v souladu s možnostmi regionu, ale zároveň je třeba využít příležitosti na národní i evropské úrovni, k čemuž je zapotřebí vytvořit dostatečné kapacity.

CÍL B3 Veřejnost chápe význam kulturních a kreativních odvětví pro ekonomický a společenský rozvoj kraje

I přes tradici v regionu je termín kreativní ekonomika mnohdy nesrozumitelný. Není jasné, co si představit, k čemu může lokální angažmá vést a o kom a o čem vlastně mluvíme. Cíl posiluje představivost na různých úrovních společnosti a zároveň vtahuje hráče, kteří působí v regionu do prezentace na místní úrovni. Cíl musí být naplňován v úzké vazbě na již existující propagační platformy, jako je Crystal Valley, které akcentují silná odvětví.

CÍL B4 Liberecký kraj je v oblasti kulturních a kreativních odvětví lépe integrován do německých a polských pracovních trhů a sítí a funguje jako centrum Euroregionu

Cíl je orientován na mezinárodní spolupráci a informování o mezinárodním dění i pro menší hráče a zároveň na využití mezinárodních platforem ke zviditelnění regionu i jeho zapojení do širšího regionálního i evropského kontextu. Podporuje rozvoj nástrojů, které pomáhají podnikům s rozvinutím potenciálu přeshraničního i mezinárodního trhu.

OBLAST B: KULTURNÍ A KREATIVNÍ ODVĚTVÍ / OPATŘENÍ

Cíle	Č. Op.	Opatření
CÍL B1 Firmy působící v kulturních a kreativních odvětvích mají silnější pozici na trhu	B1.1	Vytvářet podmínky pro rozvoj kvalitního marketingu zejména malých firem.
	B1.2	Podporovat rozvoj kapacit zejména v malých firmách KKO.
	B1.3	Posilovat dostupnost kvalifikovaných pracovníků v KKO na trhu práce.
	B1.4	Podporovat rozvoj povědomí aktérů o maržích v odvětví, které odpovídají přidané hodnotě.
	B1.5	Provéřit rozvoj nových oborů vzdělávání kulturních a kreativních odvětví na středních školách s vysokým potenciálem uplatnění na trhu práce, včetně potenciálu partnerství se subjekty v Trojzemí.
	B1.6	Podpořit rozvoj nových studijních oborů spojených s KKO na TUL, po kterých je poptávka na trhu práce, včetně potenciálu partnerství se subjekty v Trojzemí.
	B1.7	Realizovat mapování KKO a na základě jeho výsledků určit dominantní odvětví KKO s největším potenciálem rozvoje, specificky prověřit potenciál odvětví architektury a designu.
CÍL B2 V regionu máme k dispozici nástroje pro rozvoj podnikání v kulturních a kreativních odvětvích a jejich propojování s dalšími odvětvími	B2.1	Podporovat platformy pro komunikaci a spolupráce v oblasti kulturních a kreativních odvětví v Trojzemí.
	B2.2	Realizovat krajské projekty kreativních center v regionu.
	B2.3	Spolupracovat na realizaci kreativních center s partnery v regionu.
	B2.4	Připravit koncept kreativního inkubátoru, který bude sloužit podnikatelům v KKO i studentům a čerstvým absolventům.
	B2.5	Rozvíjet podporu specifických kreativních voucherů v regionu v kontextu připravovaných národních kreativních voucherů.
	B2.6	Posilovat informovanost subjektů kulturních a kreativních odvětví o možnostech podpory rozvoje podnikání na krajské, národní i evropské úrovni.

	B2.7	Podporovat nástroje, které zvýší atraktivitu regionu pro filmové produkce (např. filmovou kancelář).
	B2.8	Prohlubovat datovou znalost o kulturním a kreativním sektoru v regionu.
	B2.9	Posílit personální kapacity na podporu rozvoje KKO v regionu (např. v krajské rozvojové agentuře).
CÍL B3 Veřejnost chápe význam kulturních a kreativních odvětví pro ekonomický a společenský rozvoj kraje	B3.1	Prezentovat komunikačními kanály kraje informace pro profesionály KKO i argumenty pro jejich rozvoj v regionu.
	B3.2	Založit skupinu ambasadorů kulturních a kreativních odvětví v regionu s přeshraničním přesahem
	B3.3	Vytvořit příležitosti vzdělávání pro zástupce obcí v oblasti rozvoje KKO.
	B3.4	Podporovat vzdělávání v a o kulturních a kreativních odvětvích ve školním kurikulu.
CÍL B4 Liberecký kraj je v oblasti kulturních a kreativních odvětví lépe integrován do německých a polských pracovních trhů a sítí a funguje jako centrum Euroregionu	B4.1	Podporovat zvýšení znalosti poptávky po produktech a službách podniků KKO i motivaci a kapacity podniků na ni reagovat.
	B4.2	Realizovat národní a mezinárodní soutěže v KKO regionu, např. národní kolo Creative Bussines CUP.
	B4.3	Aktivně zprostředkovávat informace z mezinárodních platforem rozvoje podnikání o možnostech finanční i nefinanční podpory v regionu.
	B4.4	Posilovat spolupráci s agenturami rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví na úrovni ČR a dále zejména na německé a polské straně (např. Kreatives Sachsen).

3.3 Oblast rozvoje C KULTURA

ANALYTICKÁ VÝCHODISKA

Stručný popis analytických východisek představuje současný stav a uvádí závěry k vybraným tématům, která vzešla z analýzy a z diskuse jako podstatná pro další rozvoj a zrcadlí se v cílech strategie v oblasti rozvoje C KULTURA.

Kulturní infrastruktura je hustá zejména na jihovýchodě kraje. Nejlépe obsloužené ve všech směrech je krajské město Liberec společně s Jabloncem nad Nisou. Správní obvod obce s rozšířenou působností Železný Brod je identifikován jako nižší centrum a jeho obyvatelstvo tvoří jenom 3 % celkového obyvatelstva kraje, ale v mnohých směrech je kulturní infrastrukturou (zejména knihovnami, muzei a sokolovny) obsloužen lépe než lidnatější SO ORP. Na druhé straně v SO ORP Česká Lípa žije 17 % obyvatel kraje, ale kulturní infrastruktura je zde řidší, což může být dané i menší hustotou sídel.

Obce s rozšířenou působností v Libereckém kraji disponují standardní vybaveností kulturní a kulturně-volnočasovou infrastrukturou. Představují ji kulturní domy (v některých městech jako kulturní domy slouží budovy bývalých nebo stále činných kin), muzea (vyjma Tanvaldu) a knihovny. Hustá síť knihoven v regionu plní významnou roli zejména v menších obcích, kde poskytuje kulturní a vzdělávací služby a postupně se rozvíjí role knihoven jako komunitních center. Základní umělecké školy a domy dětí a mládeže mají také relativně dobrý dosah. V porovnání s veřejným sektorem je role privátního sektoru ve zřizování kulturní infrastruktury relativně marginální, v obcích do 2 tis. a 10 tis. obyvatel hrají roli v poskytování zázemí pro kulturně-komunitní aktivity vedle veřejné správy také církve a Sokol. Z hlediska typu infrastruktury jde také o komunitní centra nebo muzea, v ORP také o hudební kluby a výstavní prostory.

Žáci středních škol nezařadili kulturní instituce mezi místa, kde tráví volný čas, pouze necelých 7 % uvedlo knihovnu. Oproti tomu více než čtvrtina tráví volný čas v obchodních centrech.

V Liberci se nacházejí dvě veřejné divadelní instituce – Divadlo F. X. Šaldy se souborem činohry, opery a baletu a loutkové Naivní divadlo Liberec pro dětského diváka, obě zřizované městem Liberec. Liberecký kraj zřizuje muzejní instituce ve všech okresech vyjma Jablonce, kde působí státem financované Muzeum skla a bižuterie. Přítomnost státní instituce v Jablonci představuje pro město i region výhodu, státem zřizované instituce ve městech menších než 100 tisíc obyvatel se nacházejí pouze v dalších 6 městech ČR.

Veřejné kulturní instituce konstatují nedostatečné kapacity na rozvojové projekty i spolupráci s profesionály v oblasti PR a marketingu. Posílena by měla být i mezinárodní spolupráce.

Liberecký kraj v poslední dekádě podstatně revitalizoval budovy svých organizací. V současnosti je hlavním řešeným investičním projektem centrální depozitář pro sbírkotvorné organizace zřizované Libereckým krajem a investice do kulturního a kreativního centra Lidové sady v Liberci v rámci financování tzv. velkých kulturních a kreativních center z Národního plánu obnovy.

Profesionální kulturní instituce zřizované veřejnou správou zařadily region mezi čtyři nejúspěšnější (vyjma Prahy) v čerpání fondů Ministerstva kultury pro profesionální divadla, akvizičního fondu pro muzea a galerie a z fondu pro veřejné informační služby knihoven.

Provozní výdaje Libereckého kraje na kulturu, tedy především na provoz kulturních institucí, v absolutních číslech stoupají, ve vztahu k provoznímu rozpočtu kraje však za posledních 8 let zaznamenaly pokles z 1,6 % v roce 2013 na 1,1 % v roce 2021.

Mezi menšími kraji patří Liberecký kraj společně s Pardubickým mezi kraje, které vydávají nejméně z rozpočtu na obyvatele. Rozdíl oproti kraji s nevyššími výdaji, Olomouckému, je 17 %.

Obce se zaměřují na zajištění fungování knihoven a kulturních domů, které jsou centry kulturního dění. Zejména menší obce jsou také pořadatelé akcí, často ve veřejném prostoru. Z krajského programu podpory kultury obce čerpaly 29 % prostředků. Propagace kulturních aktivit na webových stránkách obcí pomáhá zvýšit povědomí o kulturních událostech. Obce hodnotí kladně

podporu spolkových aktivit. Obce v budoucnu nejčastěji plánují opravy památek, rozšíření nabídky kulturních programů pro veřejnost nebo revitalizaci veřejných prostranství pro konání kulturních akcí (elektrické rozvody, přívod vody, kotvení apod.). Obce zajímá silnější metodická podpora v oblasti rozvoje kvality veřejného prostoru (až 80 %), dále strategické plánování v kultuře a lokální rozvoj KKO (60 % respondentů).

Zejména menší obce hodnotily negativně fyzický stav kulturní infrastruktury a vybavenost technologiemi pro 21. století, které by umožnily uspořádat produkci v dobré kvalitě. V obcích do 2, respektive 10 tisíc obyvatel toto negativně hodnotilo 80 % obcí, mezi ORP 60 %. V řadě obcí také chybí kulturní sál, respektive místo pro setkávání více lidí. Pro obyvatele menších obcí je kulturní program ve větších obcích často obtížně dostupný veřejnou dopravou ve večerních hodinách.

Téma kultury je většinou součástí strategických dokumentů obcí. V řadě obcí však podpora kultury není prioritou pro jejich rozvoj. Samotné obce považují za slabší podporu inovativních uměleckých žánrů, progresivního kulturního programu nebo umění ve veřejném prostoru, kvalita je často považována za „drahou“ a iniciativa často závisí na jednotlivcích. Jednou z příčin jsou nízké kapacity a schopnost čerpat dotační prostředky z evropských i národních zdrojů, za obtížné také obce považují zapojení soukromého sektoru do podpory kultury. Obce zajímá silnější metodická podpora v oblasti rozvoje kvality veřejného prostoru (až 80 %), dále strategické plánování v kultuře a podpora KKO.

Obce v regionu nejlépe hodnotily nabídku pro rodiny s dětmi. Oproti tomu jako málo uspokojivou hodnotí nabídku pro teenagery a mladé lidi, největší deficit vnímají obce mezi 2 a 10 tisíci obyvatel. Souvislost lze vidět s nižší schopností nabídnout či podpořit realizaci inovativní nabídky.

Řada obcí s rozšířenou působností má provozní výdaje na kulturu pod úrovní 5 % z celkového rozpočtu, např. Tanvald, Turnov, Jablonec nad Nisou, Železný Brod a Česká Lípa. Vyjma Tanvaldu městům výdaje pravděpodobně snižuje účast kraje a státu na financování muzejních institucí. Pro obce se může jednat o příležitost více investovat do rozvoje infrastruktury či podpory akcí, spolků a nezávislých iniciativ.

V regionu je patrná přítomnost umělců a aktérů kulturních a kreativních odvětví spojených nejen s uměleckoprůmyslovou výrobou, ale i se středními školami a s kreativními obory na Technické univerzitě v Liberci. Ti kulturu sami iniciují, vytvářejí a jsou také publikem pro nemainstreamové žánry. Až 19 % dotazovaných studentů středních škol se aktivně zapojuje do organizace kulturních akcí, přičemž nejčastěji jde o oblast hudby, filmu a výtvarného umění.

Z diskuse i kvalitativních šetření vyplývá, že je v regionu potřeba silnější podpory klubové scény, která by uspokojila publikum se zájmem o nemainstreamovou kulturu. Řada hospod, které dříve sloužily také jako místa pro pořádání koncertů, byla nucena zavřít během pandemie covid-19. Nabídka se zhoršila zejména v menších obcích.

Nejzdatnější aktéři v čerpání financí v programech na kulturu z dotačního fondu Libereckého kraje jsou v obcích a jejich obvodech na Semilsku a Jilemnicku.

Nezávislé kulturní organizace v diskusi akcentovaly, že nemají dostatečné prostředky na financování celoroční činnosti, na financování kulturních manažerů, fundraiserů, profesionálů v oblasti PR a marketingu, ale i dramaturgů nebo na umělecké honoráře. Příčinou je i málo časté využití nástroje víceletých grantů na provoz ve větších městech v regionu. Na úrovni kraje jde o víceleté dotace pouze pro akce. Je také faktem, že nezávislé organizace byly ve zkoumaném roce 2019 nejméně úspěšné ze všech krajů v čerpání dotačních programů pro ně určených ze strany Ministerstva kultury. Aktéři ze srovnatelných krajů získali 3x až 10x více. Vedle nedostatku profesionálních kapacit může hrát roli také nedostatečné zapojení do národních platforem a sítí kontaktů. Aktéři se také nedostatečně orientují v systému propagace, který umožňují krajské portály. Aktéři by také uvítali podstatnější roli kraje a jeho organizací v propojování aktérů a vytváření příležitostí pro sdílení zkušeností v regionu.

Co se týče specifických cílových skupin, včetně národnostních menšin, nejčastějšími bariérami v návštěvnosti kultury je nedostatek financí následovaný nedostatečnou nabídkou programu.

V případě seniorů a lidí se zdravotním postižením hrají roli fyzické bariéry v místě, respektive nedostatečné kapacity asistenčních služeb. V případě cizinců jde zejména o nedostatek nabídky a v případě lidí ohrožených sociálním vyloučením hrají roli společenské předsudky.

Kulturního programu v institucích se nejlépe účastní mateřské školy a první stupně základních škol. Všechny střední školy zřizované krajem se kulturního programu účastní alespoň jednou ročně. Nejdůležitějším faktorem pro výběr kulturního programu je dopravní dostupnost akce a termín jejího konání. Dalším významným faktorem je cena vstupného. Školy často také vybírají na základě předchozí dobré zkušenosti s poskytovatelem kulturního programu nebo například dle existujících recenzí na danou nabídku.

Velká část škol se snaží prostřednictvím třídních, školních nebo mimoškolních zdrojů řešit situaci, kdy si žák nemůže z finančních důvodů dovolit návštěvu kulturního programu. Střední školy jsou spokojené s nabídkou v oblasti muzeí, filmu a audiovize i divadel.

Střední školy jsou málo spokojené s nabídkou v oblasti živé hudby a programu vhodného pro žáky při návštěvách památek. Mladým lidem zejména chybí živá hudba, diskotéky, hudební kluby a projevuje se zájem i o více nekomerční projekce, jako jsou filmové kluby. 80 % studentů by rádo navštěvovalo kulturní program se školou častěji.

Dopravní dostupnost se ukazuje jako nejdůležitější faktor při rozhodování o kulturním programu, střední školy ji považují za největší bariéru, další v pořadí je cena vstupného. 22 % žáků nechodí na kulturní akce ve svém volném čase ani sami nebo s rodinou. O to více je podstatná návštěva se školou a je s podivem, že 25 % žáků, kteří se účastnili dotazníkového šetření, uvedlo, že se neúčastní kulturních akcí se školou. Situaci, kdy se žáci z finančních důvodů nemohou účastnit až 50 % respondentů řeší tím, že žák zůstane v jiné třídě. Neúčast na kulturním programu snižuje kulturní i sociální kapitál dětí, ovlivňuje to také vnímání kultury a umění a jejich role ve společnosti.

Studenti Technické univerzity Liberec by měli být více vtahováni do kulturního programu, často jim chybí informace, spolupráce kulturního sektoru s univerzitou by měla být posílena jak na úrovni konkrétních projektů, tak propagace kulturního programu.

Rozmístění významných opakovaných kulturních akcí, které podstatně utváří značku měst i regionu, v současné době odpovídá socioekonomickému profilu kraje. Hlavním centrem je Liberecko-jablonecká aglomerace a Turnovsko, větší či mezinárodně významné akce se konají také ve Frýdlantu a v Železném Brodě, Kamenickém Šenově či v Novém Boru. Patrná je také souvislost s atraktivitami cestovního ruchu. Ty jsou však na rozdíl od kulturních akcí, které se většinou konají ve městech, koncentrovány do jejich zázemí.

V Libereckém kraji se koná kolem deseti akcí, které mají návštěvnost více než 10 tisíc diváků, což je více než v jiných srovnatelných krajích. Většina z nich má významný mezinárodní rozměr. Mezi nejnavštěvovanější patří Valdštejnské slavnosti ve Frýdlantu, Mezinárodní trienále skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, Crystal Valley Week s těžištěm v Liberci, Staročeské řemeslnické trhy v Turnově, Nisa Film Festival až na 15 místech v Česku, Německu a Polsku, Benátská s Impulsem v Liberci, Jizerská padesátka s těžištěm v Bedřichově, která nabízí i doprovodný kulturní program ve městech, Anifim v Liberci, Skleněné městečko v Železném Brodě a festival taneční hudby Mácháč u Máchova jezera v Doksech. Mezi profilové akce s mezinárodním významem s návštěvností mezi dvěma a pěti tisíci návštěvníky dále patří Mezinárodní hudební festival Lípa Musica, který se odehrává až na 15 místech v regionu a je iniciovaný místními producenty, festival loutkového divadla pro děti Mateřinka v Liberci, Mezinárodní sklářské sympozium v Novém Boru, Letní jazzová dílna Karla Velebného, Mezinárodní sympozium rytého skla v Kamenickém Šenově a Křehká krása v Jablonci nad Nisou. Pět ze zhruba 15 akcí, kterým lze přičíst mezinárodní význam, je spojeno se sklářskou tradicí. Počet mezinárodně významných akcí je také vyšší než ve srovnatelně velkých krajích. Zajímavých je také několik festivalů jazzové hudby. Významné akce realizují jak místní producenti, tak silné agentury z hlavního města Prahy, tak partneři z Německa či Polska. Blízkost hlavního města i tradice „vnitřního exilu“ v podobě chalupaření, kterým je Liberecký kraj s Prahou propleten, zde jistě hraje svoji roli. Kořeny 9 z celkem asi 42 akcí podstatných pro značku regionu sahají před rok 1989. Jen 2 z 10 akcí vzniklých zdola pro roce 2010 dosáhnou na krajskou podporu.

Související hlavní potenciály a problémy

POTENCIÁLY	PROBLÉMY
K PO 1 Dostupná kulturní infrastruktura	K PR 1 V regionu nejsou k dispozici některé kulturní žánry a formy, ač je o ně zájem
K PO 2 Kraj je silným partnerem v oblasti dotační podpory kultury	K PR 2 Některé (střední) školy nejsou v zajištění dostupnosti kultury v rámci školního vzdělávání pro žáky dostatečně aktivní
K PO 3 Obce jsou aktivní v rozvoji kulturního dění v kraji	K PR 3 Žáci mají malý zájem o kulturu
K PO 4 Profesionální aktéři dokáží čerpat dostupné granty a dotace	K PR 4 Infrastruktura v některých obcích nevyhovuje potřebám
K PO 5 Množství aktivit iniciovaných zdola aktéry kulturního a kreativního sektoru a spolky nebo neformálními iniciativami včetně 'náplav', chalupářů	K PR 5 Nedostatečná a nekonzistentní politická podpora kultury
K PO 6 Dostupnost kulturní nabídky pro rodiny s dětmi	K PR 6 Podfinancování kultury
K PO 7 Nižší stupně škol se účastní kulturního programu	K PR 7 Rezervy v komunikaci s publikem i mezi aktéry navzájem
K PO 8 Specifické kulturní události (festivaly), které přitahují nadregionální pozornost	K PR 8 Některé obce dostatečně nevyužívají potenciál kultury pro rozvoj obce

VIZE OBLASTI C

Lidé v celém regionu mohou čerpat inspiraci, potěšení i vzdělání díky bohaté kulturní nabídce, na jejímž utváření se aktivně podílejí. Kulturní místa i kulturní události přinášejí radost ze setkávání a mezilidských vztahů. Přinášejí pocit, že jsme součástí širšího evropského prostoru se svojí historií i budoucností. O kultuře se mluví se stejnou váhou jako o jiných oborech.

POPIS CÍLŮ A OPATŘENÍ

CÍL C1 Dobře rozumíme významu kultury pro rozvoj regionu

Smyslem cíle je zlepšit znalost o významu kultury pro rozvoj míst mezi obyvateli, podnikatelskou veřejností a politickou reprezentací i aktéry samotnými. Podpořit sdílení zkušeností dobré současné praxe i novinek. Jde naproti vyrovnávání příležitostí v jednotlivých částech regionu, podobně jako se to děje v jiných oblastech jeho rozvoje.

CÍL C2 Při návštěvě kulturního programu i míst máme pocit, že se dotýkáme současnosti

Cíl míří na podporu kulturních institucí i aktérů v rozvoji inovací programových, infrastrukturních i institucionálních a vytváření podmínek pro to, aby se tak mohlo dít. Podhoubím pro vytváření dobrých a funkčních podmínek by měl být sběr potřeb a vzájemná zpětná vazba.

CÍL C3 Vytváříme prostor a příležitosti pro mladé lidi a pro ty, pro které návštěva kultury není samozřejmostí

Smyslem cíle je podpora inkluzivního přístupu ke kultuře. Důraz je kladen na vtahování mladých lidí a zajištění přístupnosti pro různé cílové skupiny, pro které může být z různých důvodů obtížnější se kulturního programu účastnit, včetně cizinců, národnostních menšin a lidí s hendikepy v oblasti fyzického či duševního zdraví.

CÍL C4 Žijeme v mezinárodním kulturním prostoru

Liberecký kraj je díky své historii, zachované tradici, umístění v Trojzemí i blízkosti hlavního města již nyní zajímavý škálou aktivit s mezinárodními přesahy. Smyslem cíle je větší uvědomění tohoto potenciálu a rozvoj mezinárodní spolupráce v evropském kontextu.

OBLAST C KULTURA / OPATŘENÍ

Cíle	Č. Op.	Opatření
CÍL C1 Dobře rozumíme významu kultury pro rozvoj regionu	C1.1	Prezentovat témata rozvoje kultury v komunikačních kanálech kraje pro profesionály i veřejnost, připravit specifické informační kanály pro profesionály v kultuře.
	C1.2	Dobře informovat aktéry o možnostech využití propagačních kanálů kraje a rozvíjet jejich funkčnost ve spolupráci s aktéry.
	C1.3	Iniciovat vznik platformy pro spolupráci kraj – obce – aktéři jako nástroje pro vzdělávání, sdílení zkušeností a naplňování strategie.
	C1.4	Systematicky zapojovat kulturu do spolupráce a řešení problémů i v jiných oblastech rozvoje kraje zejména ve vzdělávání, v oblasti sociální, zdravotní, environmentální a sportu.
	C1.5	Spolupracovat s podnikateli na vytváření nových finančních i nefinančních zdrojů pro rozvoj kulturně-komunitního podhoubí v regionu.
CÍL C2 Při návštěvě kulturního programu i míst máme pocit, že se dotýkáme současnosti	C2.1	Vytvářet podmínky pro zvyšování kvality kulturní infrastruktury v regionu i jejího technického vybavení.
	C2.2	Motivovat dostupnost využití infrastruktury pro spolky i jednotlivce jako podporu iniciativy zdola.
	C2.3	Podporovat stabilitu kulturních organizátorů rozvojem kapacit a kompetencí v oblasti managementu fundraisingu, marketingu a projektového řízení.
	C2.4	Reflektovat cíle strategie v dotačních programech kraje včetně individuálních účelových dotací.
	C2.5	Podporovat dostupnost progresivního a inovativního uměleckého programu, a to i mimo hlavní centra.
	C2.6	Vytvářet podmínky pro realizaci současného umění a designu ve veřejném prostoru obcí v regionu ve vysoké kvalitě.
	C2.7	Vyvíjet iniciativu v ovlivňování legislativních podmínek pro profesionály v kultuře.
	C3.1	Systematicky vytvářet podmínky pro účast dětí a studentů na kulturním programu jako součást vzdělávání ve škole.

CÍL C3 Vytváříme prostor a příležitosti pro mladé lidi a pro ty, pro které návštěva kultury není samozřejmostí	C3.2	Podporovat spolupráci institucí s mladými lidmi na přípravě programu i v oblasti komunikace a marketingu.
	C3.3	Snižovat bariéry v přístupu ke kultuře sociálně i kulturně znevýhodněných skupin obyvatel, dbát na zohlednění i těch skupin, které nepodchycuje legislativa.
CÍL C4 Žijeme v mezinárodním kulturním prostoru	C4.1	Akcelerovat projekty kulturních organizací, které mají mezinárodní přesah a jejich zapojení do mezinárodních partnerství.
	C4.2	Podporovat projekty, které zapojují do dění v regionu cizince, kteří zde žijí a pracují.
	C4.3	Vytvářet prostor pro mezinárodní umělecké výměny a pro talentované lidi zejména ze středoevropského prostoru na témata vlastní regionu i na témata nová.

4 Pravidla implementace Strategie rozvoje kultury, kulturního dědictví a kulturních a kreativních odvětví Libereckého kraje do roku 2030

1.1 Úvod

Implementační pravidla jsou nedílnou součástí Strategie rozvoje kultury, kulturního dědictví a kulturních a kreativních odvětví Libereckého kraje do roku 2030 (dále jen Strategie). Implementace Strategie a proces strategického řízení klade nároky na Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, ale i na další odbory Krajského úřadu Libereckého kraje (KÚLK), které budou partnery pro naplňování některých cílů a realizátory vybraných opatření. Tento proces klade nároky i na politickou reprezentaci kraje a spolupráci napříč gescemi. Nicméně zavedení kvalitního strategického řízení při realizaci Strategie je předpokladem efektivního nakládání s lidskými i finančními zdroji.

Správné nastavení implementačních pravidel Strategie a ukotvení procesu jejího řízení v kontextu strategického řízení na KÚLK je klíčové pro její úspěšné naplnění.

Pro efektivní fungování strategického řízení je rozhodující, aby s principy a obsahem strategického řízení byli srozuměni jak zaměstnanci Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu KÚLK, tak i kolegové z ostatních odborů a krajských organizací, jež budou při naplňování partnery, tak členové Rady a Zastupitelstva Libereckého kraje. Vzájemný respekt a konstruktivní spolupráce všech zúčastněných je základním předpokladem funkčního průběhu celého procesu a kvalitních výstupů.

Dokument vychází z doporučení navržených v rámci Metodiky přípravy veřejných strategií Ministerstva pro místní rozvoj.

1.2 Aktéři implementace Strategie

1.2.1 Koordinátor naplňování strategie

Implementaci Strategie řídí koordinátor/ka zařazený/á do organizační struktury Krajského úřadu Libereckého kraje. Koordinátor/ka průběžně koordinuje svou činnost s vedoucí/m odboru a s členem Rady Libereckého kraje, který je pověřen gescí kultury. Koordinátor/ka dále stanovuje konkrétní termíny pro setkávání pracovní skupiny pro jednotlivé fáze procesu.

1.2.2 Řídící skupina / Rada Libereckého kraje

Řídící skupina je garantem řízení Strategie, je hlavním aktérem její implementace. Má výlučnou pravomoc schvalovat výslednou podobu akčního plánu na základě doporučení pracovní skupiny. Dále má pravomoc vyhodnocovat Strategii a její implementaci, jakož i připravovat změny Strategie, které jsou poté schvalovány jak Radou, tak Zastupitelstvem Libereckého kraje.

1.2.3 Pracovní skupina

Pracovní skupina slouží jako koordinační orgán pro naplňování Strategie dle akčního plánu. Podílí se na vyhodnocení akčního plánu předešlého a spolupracuje na přípravě akčního plánu budoucího.

Pracovní skupina je složena především z relevantních zaměstnanců krajského úřadu a jeho organizací. K účasti v pracovní skupině je možné přizvat další osoby – odborníky nebo zástupce neziskových organizací, podnikatelských subjektů a univerzity, působící v regionu v oblasti kultury, kulturního dědictví a kulturních a kreativních odvětví, členem pracovní skupiny také mohou být členové komisí Rady a výborů Zastupitelstva.

Jednání pracovní skupiny řídí vedoucí Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu KÚLK, případně jím pověřená osoba. Členy pracovní skupiny jmenuje radní Libereckého kraje na doporučení Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu.

1.2.4 Kulturní a kreativní fórum Libereckého kraje

Fórum slouží jako prostor pro zpětnou vazbu a jako motivační faktor spolupráce při naplňování Strategie. Je otevřené pro všechny, kteří mají zájem, navazuje na principy participace při přípravě Strategie. Na platformě jsou každoročně představeny výstupy realizace akčního plánu a priority na další rok, případně roky. Účastníci jednání platformy mohou dávat podněty pro akční plán. Setkání platformy slouží také k prezentaci příkladů dobré praxe, sdílení know-how na regionální i národní úrovni. Platforma se schází minimálně jednou ročně u příležitosti prezentace výstupů realizace stávajícího a přípravy nového akčního plánu. Setkávat se ale může častěji i při jiných příležitostech, dle potřeby.

1.3 Proces implementace Strategie

1.3.1 Akční plán

Akční plán je nástroj, jehož prostřednictvím je naplňována Strategie v jednotlivých letech s ohledem na dostupné finanční prostředky. Akční plán je strukturovaný dokument, který zahrnuje seznam aktivit a projektů, jež budou v daném roce realizovány, propojuje je s jednotlivými oblastmi a cíli Strategie. U každého projektu nebo aktivity je nastavena odpovědnost, finanční alokace a termín plnění.

1.3.2 Tvorba akčního plánu

Strategie je naplňována především prostřednictvím akčního plánu. **Zakomponování procesu tvorby akčního plánu do přípravy rozpočtu kraje je jedním ze základních principů strategického řízení.** Výsledná podoba akčního plánu by měla korespondovat s rozpočtem kraje. Finalizace akčního plánu by měla být součástí diskuse o rozpočtu na následující rok. Oba dokumenty by měly být diskutovány a schváleny zároveň.

Proces tvorby akčního plánu je dlouhodobým procesem s roční periodicitou. Akční plán se připravuje vždy na následující rok ($r+1$) s výhledem na další rok ($r+2$).

Při tvorbě akčního plánu se postupuje v těchto krocích:

1. Sběr a projednání podnětů – v procesu se využívají participační nástroje, prostřednictvím kterých se získávají podněty jak od zaměstnanců krajského úřadu a organizací kraje, tak od širší kulturní veřejnosti. V závislosti na těchto podnětech se postup naplňování jednotlivých opatření Strategie v akčním plánu může upravit.

2. Rozpracování a projednání aktivit a projektů – v pracovní skupině jsou připraveny aktivity a projekty, které povedou k realizaci opatření Strategie.

3. Schválení akčního plánu – vybrané aktivity a projekty jsou zařazeny do akčního plánu a předloženy ke schválení Radě Libereckého kraje. Neschválené projekty a aktivity mohou být zařazeny do zásobníku aktivit/projektů k jednotlivým opatřením Strategie.

1.3.3 Rámcový harmonogram přípravy akčního plánu

leden	Vyhodnocení plnění AP
únor	
březen	Tvorba AP 1. fáze: sběr (průběžně, celoročně), setkání a sběr podnětů na fóru
duben	
květen	
červen	Tvorba AP 2. fáze: rozpracování a projednání aktivit a projektů jako součást rozpočtu kraje
červenec	
srpen	
září	
říjen	Tvorba AP 3. fáze: projednání v orgánech kraje včetně relevantních komisí Rady a výborů Zastupitelstva, schválení akčního plánu Radou Libereckého kraje
listopad	
prosinec	

Pro schválení prvního akčního plánu (období roku 2024 s výhledem 2025) tento harmonogram neplatí.

1.4 Vyhodnocení naplňování Strategie

1.4.1 Zpráva z implementace Strategie

Koordinátor/ka implementace Strategie připravuje ve dvouletých intervalech stručnou zprávu z implementace Strategie. Hlavním závěrem zprávy jsou doporučení na změny ve Strategii a její implementaci. Zprávu projedná pracovní skupina a schválí Rada Libereckého kraje.

V případě doporučení změn ve Strategii (především úprava cílů nebo opatření Strategie a implementačních pravidel) probíhá v pracovní skupině příslušný proces s cílem zakomponovat změny do aktualizované verze Strategie (viz kap. 5).

1.4.2 Vyhodnocení indikátorů Strategie – úroveň dopadu

Plnění Strategie je měřeno soustavou indikátorů, které jsou přiděleny k jednotlivým oblastem/cílům. Měření je pravidelně, zpravidla ve dvouletém intervalu, vyhodnocováno. Při prvním sběru dat se popíše metodika sběru indikátorů pro zachování kontinuity měření.

Za vyhodnocování indikátorů je zodpovědný/á koordinátor/ka implementace Strategie, který/á může sběrem dat pověřit členy pracovní skupiny nebo zodpovědné osoby za naplňování jednotlivých úkolů ve Strategii. Vyhodnocení indikátorů je součástí stručné zprávy z implementace Strategie.

1.4.3 Vyhodnocení plnění strategie – úroveň výstupů – akční plán

Plnění Strategie je průběžně vyhodnocováno na základě plnění akčních plánů a sledování efektivity navázaných procesů. Vyhodnocení spočívá ve stručném konstatování, jak se podařilo jednotlivé aktivity naplnit, proč nebyly realizovány nebo v jakém jsou stupni rozpracování. Vyhodnocení probíhá každý rok.

Vyhodnocení plnění je pak každé dva roky shrnuto ve zprávě z implementace Strategie.

1.5 Změny Strategie

Návrh změn návrhové části Strategie (především úprava cílů nebo opatření) projedná pracovní skupina a následně je navrhne k projednání radním a zastupitelům Libereckého kraje, kteří také schvalují změny Strategie.

5 Přílohy

Příloha č. 1 Metodika přípravy Strategie rozvoje kultury, kulturního dědictví a kulturních a kreativních odvětví Libereckého kraje do roku 2030

Hlavní realizační kroky a institucionální rámec přípravy Strategie

Hlavní realizační kroky i zapojení veřejnosti se řídily Metodikou přípravy veřejných strategií MMR.

Proces byl rozdělen na 4 hlavní fáze zpracování:

- Nastavení institucionálního rámce spolupráce
- Zpracování **analytické části strategie**: mapování prostředí, analýza dat, hodnocení pomocí SWOT analýzy (silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby)
- Příprava **návrhové části strategie**: stanovení vize, cílů a opatření
- Příprava **akčního plánu**: podrobnější popis opatření a aktivit, konkrétních realizačních kroků, odpovědností i finančního krytí na rok 2024 s výhledem na rok 2025.

Pro přípravu Strategie byl ustanoven realizační tým, který sestával z expertů Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu a dalších odborů krajského úřadu.

Realizační tým úzce spolupracoval s pracovní skupinou, která byla jmenována náměstkyní pro resort kultury, památkové péče a cestovního ruchu a ve které byli zastoupeni aktéři z kultury, umění a kulturních a kreativních průmyslů v Libereckém kraji. Rolí pracovní skupiny bylo ve spolupráci s realizačním týmem formulovat hlavní hodnoty a problémy v oblasti kultury a umění, komunitního života a kulturních a kreativních odvětví v kraji a navrhnout vizi a podněty pro cíle a opatření. Pracovní skupina se sešla celkem dvakrát.

Konzultační skupina byla otevřenou platformou, které se mohl účastnit každý, kdo měl zájem. Rolí konzultační skupiny bylo dávat podněty k práci připravené pracovní skupinou ve spolupráci se zpracovatelem, konzultační skupina se sešla celkem třikrát na různých místech regionu. Setkání konzultační skupiny se také účastnili členové pracovní skupiny.

Diskuse v pracovní i konzultační skupině byla pro účely facilitace rozdělena na debatu mezi těmi, kteří se věnují kultuře, kulturnímu dědictví a kulturním a kreativním odvětvím. Smyslem tohoto rozdělení bylo zajistit, aby spolu hovořili aktéři, kteří mají podobný zájem a potřeby.

Zpracované analýzy:

Analytická část se věnovala mapování a analýze především v následujících tematických okruzích, které byly zpracovány do samostatných kapitol:

- financování kultury v Libereckém kraji
- situace kultury a kulturního dědictví v obcích Libereckého kraje
- potřeby v oblasti kultury specifických cílových skupin (školy, žáci, skupiny ohrožené sociálním a kulturním vyloučením)
- profil kraje v oblasti kultury a kulturního dědictví
- strategický kontext KKO v Libereckém kraji

Použité metody při přípravě analytické části:

Analytická část byla připravena formou expertního zpracování a hodnocení sebraných dat, expertní závěry byly následně korelovány s výstupy z diskuse pracovní skupiny. Expertízu poskytli vybraní zaměstnanci úřadu a členové týmu společnosti ONplan. V řadě témat týkajících

se kulturního prostředí proběhl sběr primárních dat, díky kterému byla zpracována data, kterými krajský úřad dosud nedisponoval, například byla zmapována kulturní infrastruktura v regionu. Dále byly využity zdroje dat, kterými disponuje krajský úřad a jeho organizace.

Sběr primárních dat

Dotazníková šetření byla distribuována přímo cílovým skupinám prostřednictvím adresářů spolupracujících odborů KÚLK.

Termín	Aktivita	Cílová skupina
září–listopad 2022	dotazníkové šetření – situace kultury v obcích v Libereckém kraji	obce Libereckého kraje
září–listopad 2022	dotazníkové šetření – školy a kultura v Libereckém kraji – pohled učitelů a managementu škol	management a učitelé středních škol zřizovaných Libereckým krajem
září–listopad 2022	dotazníkové šetření – školy a kultura v Libereckém kraji – pohled žáků středních škol	žáci středních škol zřizovaných Libereckým krajem
září–listopad 2022	dotazníkové šetření – dostupnost kultury pro znevýhodněné skupiny	organizace působící v sociálních službách, které jsou v kontaktu se znevýhodněnými skupinami a znají jejich potřeby

Zapojení veřejnosti

Veřejnost měla možnost účastnit se tvorby následujícími způsoby. Setkání pracovní skupiny byla svolávána e-mailem. Setkání konzultační skupiny i možnost komentovat návrhovou i analytickou část byla dále komunikována na cca 200 adres kulturních aktérů v regionu přímo s výzvou k osobnímu pozvání dalších aktérů.

Termín	Aktivita	Skupina, místo konání
31. 8. 2022	vstupní diskuse o hodnotách, problémech v oblasti kultury, kulturního dědictví a kulturních a kreativních odvětví v regionu a trendech, na které je třeba reagovat	pracovní skupina, Krajský úřad Libereckého kraje
květen 2023	konzultace analýzy – písemná zpětná vazba	pracovní skupina
7. 6. 2023	workshop k návrhu vize a podnětů pro cíle a opatření jako podkladu pro vstupní koncept strategie	pracovní skupina, Krajský úřad Libereckého kraje
14. 6. 2023	workshop – zpětná vazba ke konceptu návrhu strategie pro aktéry z Liberecko-jablonecké aglomerace	konzultační skupina, Krajský úřad Libereckého kraje
21. 6. 2023	workshop – zpětná vazba ke konceptu návrhu strategie pro aktéry z Českolipska	konzultační skupina Kulturní dům Crystal v České Lípě
22. 6. 2023	workshop – zpětná vazba ke konceptu návrhu strategie pro aktéry z Turnovska a Semilsk	konzultační skupina, Kulturní centrum Turnov
červenec 2023	konzultace návrhu – zpětná písemná vazba – online rozhraní	pracovní a konzultační skupina
5. 9. 2023	workshop k návrhu akčního plánu	pracovní a konzultační skupina
září 2023	konzultace návrhu akčního plánu – konzultace s realizátory	pracovní a konzultační skupina

Příloha č. 2 Účastníci přípravy Strategie rozvoje kultury, kulturního dědictví a kulturních a kreativních odvětví Libereckého kraje do roku 2030

Realizátoři a konzultanti Strategie na Krajském úřadu Libereckého kraje

Č	Jméno	Příjmení	Pozice	Organizace
1	René	Brož	vedoucí Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu	Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu Krajského úřadu Libereckého kraje
2	Eliška	Čínková	odborný zaměstnanec na úseku územního plánování	Odbor územního plánování a stavebního řádu Krajského úřadu Libereckého kraje
3	Lucie	Fantová	odborný zaměstnanec oddělení ekonomických analýz	Odbor ekonomický Krajského úřadu Libereckého kraje
4	Martin	Féna	vedoucí oddělení kultury	Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu Krajského úřadu Libereckého kraje
5	Radek	Fišer	vedoucí oddělení ekonomických analýz	Odbor ekonomický Krajského úřadu Libereckého kraje
6	Michaela	Hochmanová	odborný zaměstnanec – krizové řízení, strategické a rozvojové dokumenty	Odbor zdravotnictví Krajského úřadu Libereckého kraje
7	Lukáš	Chmel	referent oddělení rozvojových koncepcí	Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů Krajského úřadu Libereckého kraje
8	Stanislav	Jäger	projektový manažer	Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů Krajského úřadu Libereckého kraje
9	Michal	Kadlec	vedoucí programu	Zoo Liberec, Lidové sady
10	Dagmar	Kasalová	vedoucí oddělení projektů ve vzdělávání	Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje
11	Jan	Klíma	vedoucí Odboru ekonomického	Odbor ekonomický Krajského úřadu Libereckého kraje
12	Ivana	Maršálková		sekretariát náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovních Libereckého kraje
13	Vladimír	Pachl	krajský RIS3 koordinátor	Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů Krajského úřadu Libereckého kraje

14	Aleš	Pažout	garant datových skladů	Odbor informatiky Krajského úřadu Libereckého kraje
15	Jiřina	Princová	vedoucí Odboru školství, mládeže, tělovýchovy a sportu	Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje
16	Antonín	Svoboda	správce GIS	Odbor informatiky Krajského úřadu Libereckého kraje
17	Jolana	Šebková	vedoucí Odboru sociálních věcí	Odbor sociálních věcí Krajského úřadu Libereckého kraje
18	Zuzana	Šiftová	vedoucí oddělení rozvojových koncepcí	Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů Krajského úřadu Libereckého kraje
19	Veronika	Štrynclová	ekonom Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu	Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu Krajského úřadu Libereckého kraje
20	Jiří	Tůma	vedoucí oddělení rozvoje a financování sociálních služeb	Odbor sociálních věcí Krajského úřadu Libereckého kraje
21	Tomáš	Vaško	odborný zaměstnanec na úseku územního plánování	Odbor územního plánování a stavebního řádu Krajského úřadu Libereckého kraje
22	Tomáš	Vávra	odborný pracovník pohřebnictví a památkové péče	Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu Krajského úřadu Libereckého kraje
23	Nad'a	Veselá	vedoucí oddělení ekonomiky a zdravotní politiky	Odbor zdravotnictví Krajského úřadu Libereckého kraje

Členové pracovní skupiny přípravy Strategie

Č.	Jméno	Příjmení	Pozice	Organizace
1	Roman	Bečka	ředitel	Střední škola designu interiéru Kateřinky - Liberec
2	Martin	Brádle	ředitel	Kulturní centrum Golf Semily
3	René	Brož	vedoucí Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu	Liberecký kraj
4	Markéta	Červinková	zastupitelka	
5	Daniel	David	předseda Výboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu, zastupitel	Obec Janov nad Nisou
6	Martin	Dostál	předseda	Kunst spolek
7	Jitka	Doubnerová	vedoucí pracovník SCLLD, manažer OPZ, OPŽP	MAS Frýdlantsko, z. s.
8	Martin	Féna	vedoucí oddělení kultury	Liberecký kraj
9	Antonín	Ferdan		
10	Martin	Fryč		Knihkupectví a antikvariát Fryč
11	Michal	Gorec	jednatel	Ruční papírna Papyrea
12	Jana	Hamplová	vedoucí souboru	Folklorní soubor Nisanka
13	Petra	Handlířová	koordinátor	Liberecký kraj sobě ARR
14	Jan	Havelka	předseda spolku	Dubáci
15	Linda	Hejlová Keprtová	ředitelka	Divadlo F. X. Šaldy
16	Svatava	Hejralová	ředitelka	občanské sdružení Větrov
17	Vladimíra	Jakouběová	zástupce ředitele	Muzeum Českého ráje v Turnově
18	Jiří	Jand'ourek	náměstek primátora	statutární město Liberec
19	Michal	Kadlec	vedoucí programového oddělení	Zoologická zahrada Liberec
20	Miloš	Kadlec	ředitel územní památkové správy	Národní památkový ústav
21	Marie	Kárová	ředitel	DMO Lužické a Žitavské hory

22	Zuzana	Koňasová	vedoucí Odboru kancelář architektury města	statutární město Liberec
23	Pavel	Kopřiva	ředitel	Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská Kamenický Šenov
24	Miloš	Krčmář	ředitel územního odborného pracoviště	Národní památkový ústav
25	Jiří	Křížek	ředitel	Severočeské muzeum v Liberci
26	Marek	Kulhavý	předseda představenstva	Rautis
27	Ivan	Langr	náměstek primátora pro kulturu, školství, sociální věci a cestovní ruch	statutární město Liberec
28	Václav	Lenk	ředitel	Botanická zahrada Liberec
29	Jarmila	Levko	bývalá ředitelka Divadla F. X. Šaldy	
30	Jan	Mašek		Městské muzeum v Železném Brodě
31	Renata	Mauserová	historička, kronikářka	KulturaDoksy.cz
32	David	Nejedlo	ředitel	Zoologická zahrada Liberec
33	Marek	Ottl	jednatel	Kultura, z. s.
34	David	Pastva	manažer	Křišťálové údolí ARR
35	Jiří	Paulů	ředitel	společenský dům Jilm
36	Kateřina	Pavlů	ředitelka	Naivní divadlo Liberec
37	Marie Michaela	Pavlů	výkonný ředitel, pronájmy	kino Varšava
38	David	Pešek	jednatel	Kulturní centrum Turnov
39	Dana	Petrýdesová	ředitelka	Krajská vědecká knihovna v Liberci
40	Ondřej	Pleštil	ředitel	kino Varšava
41	Martin	Prokeš	předseda	ARBOR – spolek pro duchovní kulturu
42	Jan	Prostředník	ředitel	Muzeum Českého ráje v Turnově
43	Anna	Provazníková	zastupitelka	

44	Petra	Rydvalová	Katedra podnikové ekonomiky a managementu	Technická univerzita v Liberci
45	Tomáš	Rychecký	ředitel	ANIFILM
46	Miroslava	Rýžáková	vedoucí Odboru humanitního	statutární město Jablonec nad Nisou
47	Markéta	Sabáčková	předsedkyně výboru	Liberec 2028
48	Pavčina	Sacherová		statutární město Liberec
49	David	Sobotka	umělecký manažer	Pačinek Glass
50	Lucie	Spáčilová	vedoucí oddělení cestovního ruchu	statutární město Liberec
51	Anna	Strnadová		Jablečné lázně
52	Filip	Suchomel	ředitel	Oblastní galerie Liberec
53	Josef	Svoboda	člen výboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu	město Lomnice nad Popelkou
54	Jakub	Šeps	vedoucí oddělení cestovního ruchu	Liberecký kraj
55	Jana	Šimanová	prodávka pro koncepci a rozvoj	Technická univerzita v Liberci
56	Miroslav	Šourek	vedoucí oddělení kultury a sportu	statutární město Jablonec nad Nisou
57	Jakub	Šulc	design	Kunst spolek
58	Michal	Švácha		Krátké a úderné divadlo
59	Milada	Valečková	ředitelka	Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou
60	Iva	Vašíčková	ředitelka	Střední umělecká škola v Liberci
61	Tomáš	Vávra	odborný pracovník pohřebnictví a památkové péče	Liberecký kraj
62	Jitka	Vávrová	Katedra marketingu a obchodu	Technická univerzita v Liberci
63	Květa	Vinklátová	náměstkyně hejtmána, řízení resortu kultury, památkové péče a cestovního ruchu	Liberecký kraj
64	Zdeněk	Vitáček	ředitel	Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě
65	Tereza	Vraná	ředitelka	Kultura Česká Lípa
66	Daniela	Weissová	zastupitelka	

Účastníci setkání konzultační platformy k přípravě Strategie

Č.	Jméno	Příjmení	Pozice	Organizace
1	Helena	Braunová		Sklářské muzeum Kamenický Šenov
2	Šárka	Feige	vedoucí chráněných dílen	Sdružení Tulipán
3	Jakub	Gerš	ředitel	Kultura Jablonec, p. o.
4	Helena	Gollová	ředitelka	Podještědské muzeum a knihovna, p. o.
5	Cyril	Grolmus	místostarosta	Divadelní klub Jirásek Česká Lípa
6	Anna	Habánová	bývalá kurátorka sbírek	Oblastní galerie Liberec
7	Jan	Heinzl	ředitel	Klášter Hejnice – vzdělávací, konferenční a poutní dům
8	Petra	Hejralová	ředitelka	Městské muzeum v Železném Brodě
9	Ricardo	Hoineff		
10	Blažena	Hušková	konzultantka projektů na pomezí ochrany přírody a krajiny, vzdělávání a interpretace místního dědictví	
11	Dana	Janatová		Spolek Plac
12	Lenka	Jůnová	vedoucí PR oddělení, knihovna	Městské muzeum v Železném Brodě
13	Pavel	Kopáček	Předseda představenstva	Svaz výrobců skla a bižuterie
14	Dana	Kroulíková	ředitelka	Městská knihovna Česká Lípa
15	Pavel	Krupař		Kulturní centrum Turnov
16	Jaroslav	Kříž	ředitel	Městská knihovna Antonína Marka v Turnově
17	Lada	Kučerová	koordinátorka	ZUŠ Česká Lípa
18	David	Landštof		Stará škola Křižany
19	Tomáš	Mašek	místostarosta	město Nový Bor

20	Magdaléna	Riedelová	úředník správních činností	město Nový Bor
21	Jana	Rulcová	ředitelka	Střední uměleckoprůmyslová škola a Vyšší odborná škola Turnov
22	Zuzana	Slámová	Ředitel	G&B bijoux, s. r. o.
23	Eliška	Slováková		Kulturní centrum Turnov
24	Ondřej	Šír	vedoucí	kino Jitřenka Semily
25	Karel	Šírek		Kulturní centrum Turnov
26	Markéta	Trnková Krchňáková	ředitelka	Základní umělecká škola Nový Bor, okres Česká Lípa, příspěvková organizace
27	Eliška	Vavříčková		Sklářské muzeum Nový Bor

Příloha č. 4 Vazba na strategické dokumenty krajské a národní úrovně

Přehled analyzovaných dokumentů

Státní úroveň

Strategický rámec Česká republika 2030

Státní kulturní politika 2021–2025+

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+

Strategie rozvoje a podpory kulturních a kreativních průmyslů (2020–2030) a Národní plán obnovy

---

Strategie rozvoje cestovního ruchu ČR 2021–2030

Strategie rozvoje vzdělávací politiky ČR do roku 2030+

Národní RIS3 strategie 2021–2027

Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027

Strategie reformy psychiatrické péče

Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021–2030

Krajská úroveň

Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021–2027

Krajská příloha Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky pro území Libereckého kraje (aktualizace 2020)

Koncepce rozvoje kulturních příspěvkových organizací Libereckého kraje na léta 2021–2027

CRYSTAL VALLEY Strategický plán 2020–2030

---

koncepce Chytřejší kraj pro Liberecký kraj 2019

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2020–2024

Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením 2021–2024

Strategie sociálního začleňování Libereckého kraje 2021+

Strategický plán rodinné politiky Libereckého kraje 2019–2023

Zdroj: vlastní zpracování

V následující souhrnné tabulce je uveden přehled hlavních problémů, cílů a opatření, která ve vztahu ke kultuře rezonují napříč národními a krajskými dokumenty. Na národní úrovni se setkáváme zejména s problémy nejasného vymezení samotné oblasti KKO, nedostatečného sběru a analýzy dat či s fragmentací aktérů působících v tomto odvětví. Na krajské úrovni se řeší problematika nedostatku vysoce kvalifikovaných osob pro VaVal, stagnující návštěvnost kraje, nedostatečná spolupráce jednotlivých institucí z oblasti KKO působících v Libereckém kraji.

Tabulka 1 Přehled hlavních problémů, cílů a opatření strategických dokumentů ve vztahu ke kultuře v Libereckém kraji

Úroveň	Hlavní problémy	Dílčí cíle	Opatření/aktivity
Národní	<p>Nejasné vymezení oblasti KKO a absence její podpory na státní úrovni</p> <p>Fragmentace aktérů působících v těchto odvětvích či absence institucionálního zázemí podpory</p> <p>Nedostatečný sběr a analýza dat či podpora podnikání v oblasti KKO</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vnímat kulturu jako mezisektorovou oblast • Vyšší veřejné investice podporují klíčové funkce kultury a rovný přístup ke kultuře a kreativě • Rozvíjet potenciál pozitivní role kultury v rozvoji aglomerací • KKP jako příležitost pro rozvoj ekonomiky a akcelerace socioekonomického rozvoje ČR • Cestovní ruch jako nástroj podpory regionálního rozvoje • Knihovny jako klíčový hráč v rozvoji kulturně-komunitní infrastruktury měst 	<ul style="list-style-type: none"> • Stát metodicky vede další aktéry státní správy a samosprávy • Podpora vzniku kvalitních kulturních politik velkých měst • Rozvoj strategického plánování na bázi funkčních regionů • Restart cestovního ruchu po pandemii covid-19, udržení a rozvoj inovativní a kvalitní nabídky CR respektující potřeby místních • Podpora vzniku kreativních klastrů a uměleckých center • Zvýšení objemu veřejných financí -> dlouhodobé finanční plánování kulturních organizací • Kooperativní financování kultury (systémové propojení státu, krajů a měst v rámci financování kultury) • Udržitelný rozvoj kulturní infrastruktury v regionech
Krajská	<p>Nedostatečná úroveň spolupráce, komunikace a koordinace aktivit mezi jednotlivými aktéry</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvářet podmínky pro poskytování veřejných kulturních a informačních služeb paměťových institucí s cílem snížení fyzického, ekonomického a mentálního práhu dostupnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora rozvoje a činnosti kulturních zařízení, institucí, spolků a aktérů v kraji

<p>Nedostatek kulturních aktivit nadregionálního, celostátního a mezinárodního významu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zachování tradic a tradičních řemesel • Zvýšení počtu kulturních aktivit nadregionálního, celostátního a mezinárodního významu 	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora jednotlivých kulturních aktérů za účelem využití jejich potenciálu pro rozvoj aglomerací • Prezentace umění ve veřejném prostoru.
<p>Nedostatečně zmapovaná oblast KKO</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zkvalitnění datové základny informací o KKO 	<ul style="list-style-type: none"> • Revitalizace a modernizace památek (kulturních i technických) a dalších kulturních zařízení, případně výstavba nových kulturních zařízení a podpora provázanosti kultury a cestovního ruchu
<p>Mizející tradice a tradiční řemesla</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení podpory aktivit v oblasti KKO • Podpora vědy, výzkumu a inovací v paměťových organizacích • Stimulace nových forem edukační činnosti • Posilovat a zdokonalovat bezpečnostní jistoty zaměstnanců a zvyšovat přímou bezpečnost návštěvníků a ochranu svěřených majetkových a kulturních hodnot • I nadále řádně pečovat o svěřený majetek kraje v KPO • Obstát v konkurenčním prostředí lidských zdrojů a posilovat nástroje managementu a motivaci zaměstnanců • Upevňovat vnější vztahy a partnerství, sjednocovat komunikační nástroje a vizuální identitu organizací, přispět k dalšímu rozvoji cestovního ruchu • Křišťálové údolí jako významný prvek regionální identity a s ním spojený CR jako výrazný prvek místní ekonomiky 	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora, rozvoj a údržba doprovodné veřejné infrastruktury, nezbytné pro využívání kulturních zařízení či atraktivit cestovního ruchu • Podpora vzniku kreativních klastrů a uměleckých center • Podpora moderního zázemí, vybavení a propagace kulturních akcí za účelem oživení památek. • Podpora kulturních aktivit nadregionálního, celostátního a mezinárodního významu. • Podpora kulturních projektů mezisektorové spolupráce (veřejný, soukromý, neziskový sektor) • Přeměna pasivní role institucí na aktivní a participativní • Podpora udržitelného cestovního ruchu • Prohlubování zájmu o živou kulturu a regionální historii především dětí a mládeže • Tvorba informačních databází a chytrých řešení v oblasti kultury • Mapování drobných památek a památek místního významu, jejich údržba a obnova • Péče a oživení objektů průmyslového dědictví, jejich mapování a prezentace

-
- Presentace a propagace hmotného a nehmotného kulturního dědictví všemi dostupnými formami, včetně chytrých řešení, na území Libereckého kraje i v rámci přeshraniční spolupráce se sousedními regiony
  - Realizace vzdělávacích programů a aktivit zaměřených na poznání kulturního dědictví regionu
-

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 4 Seznam použitých zkratk ve Strategii

AP	akční plán
ČR	Česká republika
EIT Culture & Creativity	European Institut of Inovation & Technologies
KKO	kulturní a kreativní odvětví
KÚLK	Krajský úřad Libereckého kraje
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
ORP	Obec s rozšířenou působností
PR	Public relations
SO ORP	správních obvodech obcí s rozšířenou působností
Strategie	Strategie rozvoje kultury, kulturního dědictví a kulturních a kreativních odvětví Libereckého kraje do roku 2030
TUL	Technická univerzita v Liberci
UNESCO	The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

Umění
plánovat.
Společně.